शासकीय जमिनीवरील अतिक्रमण
प्रतिबंध, निष्काषित करणे, फिर्याद दाखल करणेबाबत.

[redacted]

महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
शासन परिपत्रक क्रमांक जमीन ०३/२००९/प्र.क्र.१३/ज-१
दिनांक : ०७ सप्टेंबर, २०१०

शासन परिपत्रक :-

शासकीय जमिनीवरील अतिक्रमणास प्रतिबंध करणे व झालेली अतिक्रमणे तात्काळ निष्काषित करण्याबाबत वेळोवेळी आदेश निर्गमित करण्यात आलेले आहेत. मात्र अद्यापही क्षेत्रीय स्तरावर त्यानुषंगाने गांभीर्यपूर्वक कार्यवाही होत नसल्याचे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे. त्यामुळे, शासकीय जमिनी अतिक्रमण करुन बळकाविण्यात येत आहेत. काही प्रसंगी अतिक्रमणास शासकीय जमिनीच्या लगतच्या व्यक्ती / स्थानिक लोकांकडून विरोध होतो. अशा वेळेस अतिक्रमण करणाऱ्या व्यक्तींकडून विरोध मोडून काढण्यासाठी बळाचा वापर केला जातो. अशा प्रकारे अतिक्रमणास स्थानिक लोकांनी विरोध केल्यास कायदा व सुव्यवस्थेची स्थिती बिघडते. मात्र जमिनीच्या मालकी हक्काच्या अनुषंगाने सरकारी यंत्रणेकडून फिर्याद न दाखल केल्यामुळे पोलिसांना परिणामकारक कार्यवाही करता येत नाही, असा अहवाल गृह विभागाने सादर केला आहे. वरील वस्तुस्थिती विचारात घेता पुढीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहेत.:-

(१) ग्रामीण / नागरी भागातील शासकीय, पड, गायरान जमिनीची तसेच संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या ताब्यात असलेल्या मोकळया / सार्वजनिक जागांची नकाशासह सूची तयार करुन ती स्थानिक महसूल कार्यालयात, स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या कार्यालयात ठळकपणे लावण्यात यावी. त्यासोबत शासकीय जमिनीवर अतिक्रमण केल्यास कायदेशिर कारवाई चा इशारा देण्यात यावा.

(२) शासकीय, पड, गायरान जमिनीवर किंवा स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या सार्वजनिक, मोकळ्या जागेवर अतिक्रमण झाल्याचे निदर्शनास आल्यास सदर अतिक्रमण तात्काळ निष्काषित करण्याची कार्यवाही करावी.

(३) शासकीय जमिनीवरील अतिक्रमणास प्रतिबंध करणे ही सदर जमीन ज्या विभागाच्या ताब्यात आहे त्या विभागाची जबाबदारी आहे. त्यामुळे शासकीय जमिनीच्या बाबतीत संबंधित तलाठी / मंडळ अधिकारी, वन जमिनीच्या बाबतीत स्थानिक वन अधिकारी, गायरान व सार्वजनिक जमिनीच्या बाबतीत संबंधित ग्रामसेवक, नगरपालिकेचे मुख्याधिकारी आणि अन्य प्रकरणात शासकीय जमीन ज्या विभागाच्या ताब्यात आहे त्या

Govt. Circular - Encroachment on Govt land - Removal Procedure